

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Cursus logicus recognitus, academicis et scholasticis
exercitiis accommodatus, et per tabellas, varias
quaestiones atque regulas dispositus & emendatior nunc
tertia vice redditus**

Rudrauf, Kilian

Giessae Hassorum, 1681

Tabella prima. De natura logices

[urn:nbn:de:bsz:31-32366](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-32366)

TABELLA PRIMA.

DE

NATURA LOGICES.

Utpote LOGICE

Hic notanda sunt V.

I. Nomen
ubi

1. *Ἐτυμολογία*, dicitur ἀπὸ τοῦ λόγου à *ratione*, quam perficit & in-
struit. Licet enim apud *Aristotelem* λόγος notet etiam *defini-*
tionem, argumentationem, demonstrationem, tamen nunc præci-
puè *rationem* significat & quidem *ἐκδιαιθετον*, non præcisè
προφασικόν.
2. *Ὀμανυμία*, quæ ferè nulla est, quòd enim Græcis etiam *Gram-*
matica & *Rhetorica* dictæ fuère *Logicæ*, quia circa orationem
occupatæ sunt, expiravit.

3. Συνο-
μια, Tituli
æquipollē-
tes sunt
duplices,

1. *Proprii*, naturam disciplinæ hujus exprimentes, ut
Dialectica, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι à *differendo*, non ut hic
Syllogismum solùm *Dialecticum* notet, sed totam
disciplinam in latiori significato. 2. *Disciplina dis-*
putationis ex Aug. 2. *Doctr.* (Christ. c. 30. 31. vel *ratio-*
nalis, docens ratione rectè uti. 3. *Instrumentum in-*
strumentorum. 4. *Modus sciendi*, non formaliter sed
efficienter seu causaliter loquendo, quia tradit mo-
dos sciendi, *argumentationem, definitionem* & *di-*
visionem.

2. *Honorariis*, dignitatè referentes, ut sunt *ars aritum*, ὀργάνον ὀργῶν
scientia scientiarum, apex disciplinarum, janua scien- γων, *Filustris*
tiarum, oculus mentis &c. Itemque norma & peri- ἀνάστασις
tia disputandi, ἢ *ars cogitandi, medicina mentis*.

II. Def-
nitio.

Logica est habitus animi instrumentalis, veritatem cujusq; rei be-
neficio syllogismi inquirendi. Ubi *Genus* est habitus instru-
mentalialis: *Differentia* desumitur ab *Objecto* & *Fine*:

Pharus intel-
lectus, ingenij
lima.

1. *Informationis*, ut sunt operationes mentis nostræ perficiendæ
& rectè informandæ.
2. *Considerationis*, ut sunt notiones secundæ *Logicæ*, sive simpli-
ces, ut *pradicabilia*, sive complexæ, ut *enunciatio* & *syllogismus*.
3. *Operationis* sunt omne ens, vel notiones primæ; & res ipsæ, qui-
bus ad eruendam veritatem notiones secundæ *Logicæ* impo-
nuntur.

Est autem *notio prima*, conceptus rei primus & immediatus, quan-
do concipitur res ut in se & sua natura est, ut *homo* conceptus
tanquam animal rationale.

Notio secunda est conceptus mediatu primo isti superadditus, unde & secundus vocatur, seu conceptus conceptus, ubi res aliter concipitur, ac se in rerum natura habet, ut sunt vocabula technica seu termini artis tantum a mente nostra formati & excogitati. v.g. Subiectum, predicatum, species, genus, &c.

IV. *Finis*, qui hic intenditur & cuius gratia traditur, est duplex. *Externus*, qui extra Logicam obtinetur, est orationis veritas. & *Internus*, qui in Logica, tanquam ultimum opus, produ- citur & obtinetur, est *Syllogismus*.

V. *Divisio*, qua dividitur in partem *Communem seu formalem*, quae agit de iis, quae spectant formam Syllogismi in genere, complectitur 1. praedicabilia & praedicamenta, 2. Enunciationem, 3. Syllogismum formalem, seu formaliter consideratum, quibus utiliter praemittitur doctrina *de terminis*. & *Propriam seu materialem*, quae agit de materia Syllogismi, e. ejus propositionum qualitate & terminorum ad se invicem habitudine; complectitur syllogismum *Apodicticum & Topicum*, quibus opponitur *Sophisticus*.

Q U A E S T I O N E S.

Q. 1. *An hic de praemissibus, ut de genere, objecto &c. se propeose disputandum? R. Disputare, Logicam esse scientiam, eamque; practicum, theoreticam, practicotheoreticam; non scientiam sed artem; non artem sed facultatem; non facultatem sed instrumentum. Nec non, versari circa operationes mentis, circa voces, circa ens rationis, circa omne ens &c. Res non est tantum utilitatis, quantum difficultatis. Nos ita otiose contendere non amamus, &c. si quis has lites mallet profanis vocum inanitatibus, 2. *Tom. II. 16. Stultis & otiosis quaestionibus, vers. 23. Tit. III. 9.* annumerare, quam breves atque pretiosos vitae suae dies hisce perdere rixis, adeoque rem ipsam sine tali difficultate, qua vel in vestibulo tyro deterreri posset, aggredi, litem ei movere non possumus. Sin secus, & ut de iis ipsis, vel omnibus, vel saltem neglectis curiosis sterilitatibus, *conf. Calov. Method. disp. p. m. 399.* de quibusdam necessariis, conferre, haud grave est, promptitudinem offerentibus, & statim hic ab initio quasdam q. q. notabiliores tamen, proponentibus. Praemissis autem hisce, 1. quod aliter agendum cum pueris & tyronibus, aliter cum Philosophis; 2. aliter sentendum de controversiis, quarum decisio ex sana pendet vocum declaratione & acceptione, aliter, ubi reales & totales sunt opinionum dissensiones, *vid. Horn. Inst. Log. p. 8. Eustach. a S. P. p. 2. Isend. curs. p. 10.* Et 3. aliter, de una vel altera quaestione in particulari, aliter de singulis & omnibus. 4. Aliter de autotitate, aliter de re ipsa 5. Aliter de curiositate, aliter de studiofite &c. Laudamus id, quod *Dr. Stahlus* habet in *praemio Inst. Metaph.* Ejusdem intentionis est praefatiuncula *Dom Bannesi. Schol. Comm. in Thom.* Sed pergamus.*

Q. 2. *Ala*

Q. 2. *An Logica sit scitu necessaria?* A. Quæstio est de Logica artificiali, scilicet an ea utilis & scitu necessaria sit, non solum ad disputandum, sed & ipsas superiores scientias, vel eâ methodo, quâ hodie tradi solent, perspicuè tra hendas, vel utiliter addiscendas. Quod affirmamus, quia, cum disputandum est cum adversariis, ne unico quidem libro Logico carere possumus, subinde occurrunt ex primo libro termini Logici, *genus, species, synonymum, paronymum, &c.* item ex doct. *term.* terminus distributus & non distributus, abstractus, concretus, categorematicus, syncateg. denominans & denominatus &c. Ex secundo, subjectum, prædicatum, enunciatio universalis, negans, infinita, modalis, exponibilis, nec non affectiones enunciationum &c. Ex tertio, figure & modi, syllogismorum variæ species, atque modus argumenta struendi & destruendi, unde & peritia vocatur disputandi, sed quis unquam disputare poterit sine peritia disputandi, quæ est sola Logica? Quis tandem sine horum omnium vera notitia in scientiis feliciter progredi potest? Confer. *analysis Corn. Martini Processus disputandi Hornei. Calovii method. Nec non quatuor disp. Ebeli. Spectacles de util. & Neceff. Log. Nostra disput. 1. Concl. Log. præsertim autem Exercit. prim. delibat. seu discursus nostri.* Addantur, si quis pluribus deleatur. *Log. Mexic. p. 2. 7. seqq. Masius 67. Conimb. 63. Eustach. 11. Arriaga 56. Tolet. 6. Lorin 78. Caram. Met. 29. Oviedo 71. Derod. 67. Mend. Eff. 106. Curs. 12. Log. 20.* Et qui sunt alii, quanquam sub diversis explicationibus & sententiis, nunc ob pagellarum angustiam non adducend. s. Pertinet huc, quod Theologiæ studiois relinquit exercitissimus & judiciosissimus *Augustinus l. c. Disputatio nis Disciplina ad omnia genera questionum, quæ in literis sanctis sunt penetranda & dissolvenda, & plurimum valet, tamen cavenda est libidinositas & puerilis quadam ostentatio decipiendi adversarium.*

Q. 3. *An Logica sit pars Philosophiæ?* A. D. Cujus enim Facultatis erunt Professores Logicæ, nisi ad Philolophiam pertineat disciplina rationalis? Et quid commisit misera Logica, quod è censu & consortio disciplinarum Philosophicarum sit ejicienda? Tota quæstio est sita in diversa vocis *Philosophiæ* acceptione, sicut & nos inter nominales hanc referimus. *Exerc. 1. delibat. Log. §. 17. vid. Mas. 21. Schesbl. 55. Conimb. 38. Derod. 56.*

Q. 4. *An Logica sit scientia?* N. Tradit modum sciendi & intervit scientiis, non ipsa est scientia, strictè & propriè accepta, condistinctè aliis habitibus, inprimis propter defectum scientifici objecti, quod est ens reale, & finis, adde & affectionum demonstrabilium.

Q. 5. *An Logica genus sit ars?* N. Artem tribus modis potissimùm accipiunt, 1. *Latissime*, vel, pro quavis disciplina, vel, pro collectione præceptorum, vel, pro principio tum effect. onis, tum actionis 2. *Latè*, pro principio effect. onis, sed absque opere externo palpabili, ubi relinquunt actionem, aut non opus externum. 3. *Propriè*, pro habitu cum relecta tum ne effectivo. Ubi efficere est opus externum in certa materia per instrumenta corporea producere. Nullo vero

ex dictis modo. *an* verum genus est Logices. De prima acceptione non est sermo. In secunda & tertia, requiritur certum seu determinatum objectum vel subiectum atque instrumenta corporea, quæ duo in Logica non habentur.

Q. 6. *An sit habitus animi instrumentalis?* A. Quia tota est propter alias disciplinas, quibus inservit, ut per se expetenda non sit, quod tamen ab aliis, sed sine iusta ratione, asseritur, quasi sc. Dialectica, adeoque pars illa specialis, sit propter se & non propter alia.

Q. 7. *An notiones secunda sint entia realia?* N. Objectivè enim tantùm esse habent in mente nostra & termini sunt artis rebus ipsis, quibus contradistinguuntur, explicandis & tractandis à mente nostra effecti, entia ergò realia vel res ipsæ, pro quibus hodie recentissimi maximè sudant, sed frustrà, esse dicivè non possunt.

Q. 8. *Quis finis Logices?* R. Syllogismus & orationis veritas (ut in præceptis) vel Syllogismi ope veritatem invenire: In hunc finem omnes operationes Logicæ instituuntur, hucque omnia referuntur. Cum quæ sententia facilè componi possunt aliorum, distinguendo inter finem adæquatum & inadæquatum, ultimum & intermedium, remotum & propinquum &c. Nam exacta & evidens veritatis cognitio, nec non opinio, sunt fines inadæquati, illa analytices, hæc

Dialectices, Veritas orationis autem ut sic, est adæquatus finis externus.

Cartesius negat Logicam esse utilem ad inveniendam veritatem, hinc Orgerius de Meth. p. 14. scribit: Animadvers. præfatum ad Logicam, syllogismorum formas, alias, ferè via ex præcepta, id tam præ ad ea quæ ignorantur investiganda, quàm ad ea quæ jam sunt, alii exponenda cit. D. Henr. Ariz. in libello qui inscribitur, Læx Philosophorum, p. 96. Vid. infra quæ notata in postremis pagellis.

1. **Logica commune est instrumentum, Vestibulum & clavis omnis scientiæ.** Omnibus scientiis sua vendit opera, suaque porrigit instrumenta.
2. **Logica omnium scientiarum est prima.** Non dignitate aut inventione, sed ordine doctrinæ & processione.
3. **Logica est omnia & nihil.** Omnia, non principaliter & actualiter, sed potentialiter. Nihil, realiter.
4. **Logica patet latissimè.** Quousque ratio penetrat, eousque Logica, quæ ubique & in omni materia juvat orationis veritatem.
5. **Logica est vetus & nova.** Vetus, ratione rei, vel aliis, quoad prædicamenta & libros de interpretatione. Nova ratione modi, vel quoad reliqua.
6. **Logica eadem est apud omnes.** Logica naturalis, non artificialis. Vel artificialis quoad veritatem, non opinionum fertilitatem.
7. **Logica in præceptis mortua est.** Nisi accedat usus, ne causâ quidem nuce digna est. Unde dici solet, **Purus** (in præceptis extra usum) **Logicus, est purus asinus.**
8. **Logica est modus sciendi.** Non ipsa res, sed modos res tractandi docet. Est ergo modus effectivè, non formaliter.

CLASS.